

14. Kultura

V Ústí nad Labem působí mnoho kulturních institucí, z nichž celá řada vzhledem ke svému rozsahu a záběru činností má nadregionální působnost. Jsou zde stále divadelní scény, muzea, státní vědecká knihovna, veřejné knihovny, zoologická zahrada.

Město Ústí nad Labem a jeho okolí nejen ovlivnilo řadu umělců různých oborů, ale také samo významně přispělo k dějinám umění. Již v období renesance a baroka z Ústí pocházeli malíři Fabián Puléř nebo Johann Michael Brettschneider, rozvíjela se hudba a literatura. Ve století devatenáctém musíme zmínit především malíře pozdního romantismu Ernsta Gustava Doerella nebo malíře Josefa Reinera a Karla Quarcka. K významným představitelům středoevropské avantgardy první poloviny dvacátého století patřil malíř Ernst Neuschul. Řadu jejich uměleckých děl je možné najít nejen ve sbírkách Muzea města Ústí nad Labem, ale také ve významných uměleckých sbírkách v celé Evropě.

Ústecké městské muzeum bylo založeno v roce 1876. Spravuje rozsáhlé sbírky archeologické, historické, umělecké a přírodovědné. Jeho činnost je spojena s dílem řady významných osobností, například historika Julia Lipperta nebo geologa Josefa Emanuela Hibsche, první české geoložky Milady Vavřínové a historika Petra Jančárka. Ústecké muzeum stálo u zrodu dalších dvou známých muzeí, která se dnes nacházejí v Zubrnících.

V roce 1908 položil ústecký podnikatel a ornitolog Heinrich Lumpe základy dnešní zoologické zahrady. Ta se z původních šesti hektarů rozrostla na dnešních 26 hektarů. Zastoupeno je zde 230 živočišných druhů, celkem poskytuje zahrada přístřeší pro 1 500 živočichů.

Významnou kulturní a vzdělávací institucí v celém Ústecké kraji je Severočeská vědecká knihovna. Vznikla v r. 1945, takže letos oslaví 60 let své existence. V současné době je její součástí i sedm poboček na území Ústí nad Labem a zvuková knihovna pro nevidomé a zrakově postižené. V současné době nabízí svým uživatelům téměř 650 tisíc knih, svazků časopisů a kartografických dokumentů, 22 tisíc gramodesek, CD, MC a kazet, 25 tisíc norem, 9 tisíc hudebnin aj. Do knihovny dochází 2,5 tisíce novin a časopisů, z toho 111 titulů zahraničních. Knihovna plní i regionální funkce pro bývalý okres Ústí nad Labem (nákup a zpracování knih pro místní knihovny a tvorba výměnných fondů), metodicky řídí pověřené (bývalé okresní) knihovny.

Úspěšné je také ústecké divadelnictví. V novobarokní budově Severočeského divadla opery a baletu z roku 1909 působili například proslulé operní sólistky Maria Pospischill nebo Eva Randová, hudební skladatelé Viktor Ullmann nebo Zbyněk Vostřák, baletní choreograf Pavel Šmok. V ústecké opeře také začínali populární zpěváci Václav Neckář a Daniel Hůlka. Ve druhé polovině šedesátých let dvacátého století hrálo v Ústí avantgardní Kladivadlo, kde působili, mimo jiné, herci Josef Dvořák nebo Luděk Sobota. Na jeho činnost navázalo od roku 1972 Činoherní studio. Vedle filmového a divadelního režiséra Evalda Schorma zde působili také známí čeští herci a herečky, jako například Jiří Bartoška, Pavel Zedníček, Ivana Chýlková, Karel Roden, Jan Hrušínský nebo T. Töpfer. Činoherní studio stále patří k nejvýznamnějším současným divadelním scénám u nás.

Současný kulturní život města vyplňuje také řada pravidelných festivalů. Od roku 1967 je to festival trampské a country hudby „Porta“. Stejně dlouhou tradicí se může pochlubit prestižní mezinárodní soutěž mladých klavíristů „Virtuosi per musica di pianoforte“. Vysoký mezinárodní kredit si drží největší a nejstarší taneční festival v Česku, stejně tak jako na tradice ústecké jazzové školy navazující Mezinárodní jazz a blues festival. K dalším přehlídkám a festivalům pravidelně patří mezinárodní festival sborového zpěvu, Sasko-český hudební festival, rómský kulturní festival nebo nově festival digitálního vzdělávání a počítačových her Digifest.